

изъ които едни употрѣблява на украшеніе, или на монеты (пары), а другы на разнообразны, полезны и нужны орудія, или на ссѣдове — всичко това ся добыва изъ земѣхъ-тѣхъ.

Второ, пластове-тѣхъ, наипаче таложны-тѣхъ, съдържащи въ свои-тѣхъ нѣдра многочислены вкамёнены остатѣцы отъ растенія и отъ животны такыя, каквыто сега вече не ся срѣщатъ на зе-

свредлы, мотыкы, тріоны и пр. тенеке черно, или бѣло. Бѣло-то тенеке ся прави отъ черно-то. Да стане бѣло, черно-то тенеке ся потопява нѣколко пѣти въ растопенъ калай. Отъ черно-то тенеке правѣтъ бравы, пеши; съ него покрыватъ и сградѣта. Отъ бѣло-то правѣтъ кафеницы, тенджеры, хуніи и пр. Отъ тѣнky желѣзны прѣчки правѣтъ телѣ. За да истѣнчѣтъ прѣчки-тѣхъ, прѣкарватъ ги нажежены нѣколко пѣти прѣзъ отверстія отъ различны величинѣхъ, до гдѣ да добыѣтъ желаеми-тѣхъ тѣнны. Отъ тела правѣтъ копчи, бодкы, иглы и т. п. Все изъ чугуна чрѣзъ отдѣленіе отъ него малко или много углерода ся приготвлява *стомана-та* (близница, чиликъ). Стомана-та скоро не раждясва; тя е покорава отъ желѣзо-то, но затова покрѣпка. Стомана-та ся приготвлява на два начина: или калѣтъ, коваѣтъ, варѣтъ обыкновенно-то желѣзо, нѣколко пѣти и послѣ потопяватъ въ студенѣ водѣ, или налагатъ желѣзны-тѣхъ прѣчки въ каменъ съндѣкъ, прѣсыиватъ ги отгорѣ съ каменны вѣглища, накаляватъ всичко това, коваѣтъ и послѣ топватъ во водѣ.

Мѣдь-та (бакрѣ), както и желѣзо-то, ся добыва или самородна, или въ рудѣ, а навремени ѣхъ намиратъ въ соединеніе съ другы металлы. Изъ рудѣхъ-тѣхъ, подирѣ нееднопѣтно прѣтопяване ся добыва совершенно чиста мѣдь. Чистѣхъ-тѣхъ мѣдь истеглюватъ на листове, отъ които послѣ правѣтъ котлы, тавы, самовары, монеты и пр. Отъ мѣдь, смѣсенѣ съ калай и съ нѣкой другы металлы, ся добыва *лѣсъ-та* мѣдь и бронза (тучѣ), отъ които правѣтъ много различны вещи.